

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Катерина ПЕТРОВСЬКА

“01” вересня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів І рівня вищої освіти

ПП 05

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота та соціальна педагогіка»
(назва освітньо-професійної програми)

Спеціалізація соціальна педагогіка
(назва спеціалізації)

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
(назва факультету)

Бердянськ, 2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна політика» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійної програми «Соціальна робота та соціальна педагогіка»

Розробники:

Попова Анастасія Сергіївна, старший викладач кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Соціальна робота та соціальна педагогіка» та схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти

від “01” вересня 2020 року (протокол № 2).

Завідувач кафедри
соціальної роботи та інклюзивної освіти

(Катерина ПЕТРОВСЬКА)
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми

(Анастасія ТУРГЕНОВА)
(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>23 Соціальна робота</u> (шифр і назва)	Обов'язкова / за вибором	
	Спеціальність <u>231 Соціальна робота</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма «Соціальна робота та соціальна педагогіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 10		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
Мова навчання: українська		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 6	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	26	10
		Практичні, семінарські	
		22	4
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		102	136
		Індивідуальні завдання: 15,3	
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 48/102 (32%/ 68%)

для заочної форми навчання – 14/136 (9 % / 91%).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальна політика» є розширення кола знань про особливості соціальної політики, засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних засад щодо політичних, інституційних і законодавчих механізмів реалізації соціальної політики, розвитку професійної компетентності здобувачів вищої освіти, сприяння у засвоєнні теоретичних знань, практичних умінь, формуванні високого рівня готовності до реалізації завдань соціальної політики та соціальної роботи з різними категоріями населення.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння сутності, структури, основних принципів та категорій соціальної політики, її взаємозв'язку з соціальною безпекою та соціальною роботою
- ознайомлення зі світовими моделями соціальної політики та розкриття їх впливу на формування соціальної політики і соціальної роботи в Україні;
- визначення провідних тенденцій і проблем соціальної політики у контексті регулювання норм соціальної роботи;
- набуття вмінь та навичок виконання конкретної роботи, пов'язаної з основними напрямками реалізації соціальної політики майбутніми фахівцями соціальної роботи.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції	Результати навчання
1.	ЗК-1	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.	ПР-1 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
2.	СК-10	Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.	ПР-8 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.
3.	СК-12	Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.	ПР-22 Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади соціальної політики.

Соціальна держава і соціальна політика. Сутність, сфери, напрями, принципи та функції соціальної політики. Завдання, цілі соціальної політики у контексті сучасних пріоритетів та напрямів державного регулювання соціальної сферою в Україні. Інструменти соціальної політики.

Науковий та практичний компоненти соціальної політики. Взаємозв'язок соціальної політики та соціальної роботи. Об'єкт соціальної політики (соціально-демографічна характеристика). Соціальні відносини як об'єкт соціальної політики. Соціальна структура суспільства. Соціально-класові відносини і соціальна політика

Тема 2. Організаційно-правові засади реалізації соціальної політики.

Інституційна база соціальної політики. Міністерство соціальної політики України, як суб'єкт реалізації соціально-політичних завдань. Регіональний та місцевий рівні реалізації цілей і завдань соціальної політики та соціальної роботи, їх структура та основні повноваження. Суб'єкти соціальної політики. Громадські, благодійні та інші недержавні організації як суб'єкти соціальної політики у контексті здійснення соціальної роботи: види, напрями діяльності, особливості функціонування в Україні. Джерела фінансування програм соціальної політики.

Документальна база соціальної політики і соціальної роботи. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії. Система державних соціальних стандартів і нормативів. Базовий державний соціальний стандарт.

Тема 3. Історичні аспекти і світові тенденції становлення соціальної політики в різних економічних системах.

Цивілізація і соціальна політика. Соціологія бідності та розвиток теоретичних засад соціальної політики в західній соціології XIX – першої половини XX ст. Розвиток теоретичних підходів до побудови соціальної політики в другій половині XX ст.. Концепція соціальної держави. Соціально орієнтована економіка.

Соціальна політика у ринковій системі. Характеристика моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою. Досвід Японії, США, Швеції в формуванні соціального забезпечення. Проблема вибору моделі соціальної політики в Україні. Стратегії, цілі й пріоритети в соціальній політиці України в ринковій економіці.

Тема 4. Соціальний захист як механізм реалізації соціальної політики.

Сутність категорій «соціальний захист», «соціальне забезпечення». Принципи побудови системи соціального захисту в умовах соціально орієнтованої ринкової економіки. Соціальний захист як система. Соціальне забезпечення населення і його складові. Пріоритетні напрями розвитку соціального захисту в Україні.

Соціальне страхування: особливості і види. ЗДСС на випадок безробіття. Характеристика загальнообов'язкового державного соціального страхування. Пенсійне страхування.

Тема 5. Політика зайнятості у контексті пріоритетних цілей соціальної політики.

Характеристика поняття зайнятості населення. Ринок праці та механізм його функціонування. Державне регулювання зайнятості. Державна служба зайнятості як суб'єкт реалізації політики зайнятості населення. Економічна нерівність та політика соціального захисту економічно-активного та економічно-неактивного населення.

Визначення безробіття. Безробіття як неприйнятна альтернатива зайнятості. Економічні і соціальні наслідки безробіття. Причини виникнення і види безробіття. Основні причини безробіття в Україні. Причини особливої небезпеки для економіки і соціального стану хронічного безробіття. Соціальні та економічні наслідки безробіття. Безробіття і макроекономічні показники. Природний рівень безробіття. Безробіття і вільні робочі місця. Безробіття і обсяг ВВП (закон Оукена). Безробіття і інфляція (крива Філіпса). Приховане безробіття. Напрями державних заходів щодо скорочення рівня безробіття. Два можливі підходи держави щодо скорочення безробіття: американський («жорсткий») та шведський («протекціоністський»).

Тема 6. Основні напрями реалізації державної сімейної та молодіжної політики.

Понятійно-категоріальний апарат державної сімейної політики. Принципи та напрями державної сімейної політики. Соціально-демографічна ситуація в Україні: причини та наслідки.

Характеристика молоді як соціально-демографічної групи в Україні. Сутність та основні напрями державної молодіжної політики в Україні. Державні гарантії для молоді. Соціальні програми підтримки молоді в Україні.

Тема 7. Основні напрями реалізації соціальної політики у контексті протидії торгівлі людьми та запобіганню домашньому насильству.

Основні поняття та види експлуатації. Основні причини та передумови торгівлі людьми. Міжнародне та національне законодавство у галузі протидії торгівлі людьми. Державна політика протидії торгівлі людьми в Україні. Недержавні організації, що працюють у напрямі протидії торгівлі людьми.

Основні поняття та види домашнього насильства. Законодавство у сфері запобігання домашньому насильству. Заходи протидії домашньому насиллю. Державна соціальна програма з протидії торгівлі людьми.

Тема 8. Забезпечення прав дітей як пріоритетний напрям соціальної політики.

Система прав та гарантій дітей у міжнародному та національному законодавстві. Державна політика у сфері захисту прав дітей: принципи, завдання та засоби реалізації.

Діяльність служб у справах дітей. Оздоровлення та відпочинок дітей. Система міжнародного та національного усиновлення. Сімейні форми виховання та робота з багатодітними сім'ями.

Тема 9. Державна соціальна допомога вразливим категоріям населення як пріоритетний напрям соціальної політики.

Диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки соціально вразливих категорій населення. Пільги, гарантії та компенсації людям з інвалідністю. Адресні пільги та надання житлових субсидій. Соціальний захист ветеранів, жертв

нацистських переслідувань та політичних репресій. Соціального захист постраждалих осіб внаслідок масових акцій громадського протесту під час Революції Гідності та членів їх сімей. Соціальний захист захисту внутрішньо переміщених осіб.

Тема 10. Соціальні наслідки економічних рішень

Поняття експертизи. Соціальна експертиза та її завдання. Параметри рівня життя населення і динаміка соціальної напруженості. Показники соціальної експертизи (адміністративна статистика, результати соціологічних опитувань). Етапи, технології та організація соціальної експертизи. Методи оцінки змін в соціальній експертизі. Соціальна експертиза (соціальні ініціативи) на місцевому рівні та можливості виконання соціальною експертизою функцій четвертої влади.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	С.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Теоретичні засади соціальної політики												
1.1. Соціальна політика: теоретико-цільовий аспект.	8	2	-			6	8	2	-			6
1.2. Взаємозв'язок соціальної політики та соціальної роботи.	7	2	2			3	7	-	2			5
Разом за темою 1	15	4	2			9	15	2	2			11
Тема 2. Організаційно-правові засади реалізації соціальної політики												
2.1. Концептуальні засади управління соціальною політикою.	8	4	-			4	8	2	-			6
2.2. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики і соціальної роботи в Україні.	7	2	2			3	7	2	2			3
Разом за темою 2	15	6	2			7	15	4	2			9
Тема 3. Історичні аспекти і світові тенденції становлення соціальної політики в різних економічних системах												
3.1. Історичні аспекти формування соціальної політики.	8	-	-			8	8	-	-			8
3.2. Реформування моделі соціальної політики в сучасній Україні.	7	2	2			3	7	-	-			7
Разом за темою 3	15	2	2			11	15	-	-			15
Тема 4. Соціальний захист як механізм реалізації соціальної політики												
4.1. Система соціального захисту і соціального забезпечення населення.	8	4	2			2	8	2	-			6
4.2. Соціальне страхування як провідний напрям соціального забезпечення.	7	-	-			7	7	-	-			7
Разом за темою 4	15	4	2			9	15	2	-			13
Тема 5. Політика зайнятості у контексті пріоритетних цілей соціальної політики												
5.1. Політика зайнятості	8	4	-			4	8	2	-			6

у контексті реалізації цілей соціальної політики.											
Тема 5.2. Безробіття, його форми та причини.	7	-	4			3	7	-	-		7
Разом за темою 5	15	4	4			7	15	2	-		13
Тема 6. Основні напрями реалізації державної сімейної та молодіжної політики											
6.1. Соціальна політика з регулювання сімейно-шлюбних відносин.	8	2	4			2	8	-	-		8
6.2. Напрями державної молодіжної політики в Україні.	7	-	-			7	7	-	-		7
Разом за темою 6	15	2	4			9	15	-	-		15
Тема 7. Основні напрями реалізації соціальної політики у контексті протидії торгівлі людьми та запобіганню домашньому насильству											
7.1. Соціальна політика у контексті протидії торгівлі людьми.	8	4	-			4	8	-	-		8
7.2. Соціальна політика у контексті запобігання та протидії домашньому насильству.	7	-	2			5	7	-	-		7
Разом за темою 7	15	4	2			9		-	-		15
Тема 8. Забезпечення прав дітей як пріоритетний напрям соціальної політики.											
8.1. Державна політики у сфері захисту прав дітей.	8	-	-			8	8	-	-		8
8.2. Механізми реалізації політики у сфері захисту прав дітей.	7	-	2			5	7	-	-		7
Разом за темою 8	15	-	2			13		-	-		15
Тема 9. Державна соціальна допомога вразливим категоріям населення як пріоритетний напрям соціальної політики											
9.1.-9.2. Державна соціальна допомога вразливим категоріям населення.	15	-	2			13	15	-	-		15
Разом за темою 9	15	-	2			13	15	-	-		15
Тема 10. Соціальні наслідки економічних рішень											
10.1.-10.2. Соціальна експертиза у соціальній політиці.	15	-	-			15	15	-	-		15
Разом за темою 10	15	-	-			15	15	-	-		15
Усього годин	150	26	22			102	150	10	4		136

5. Теми лекцій

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2		
1	Теоретичні засади соціальної політики та соціальної роботи	4	2
1.1	Соціальна політика: теоретико-цільовий аспект. 1. Соціальна держава і соціальна політика 2. Сутність, сфери, напрями, принципи та функції соціальної політики. 3. Завдання, цілі соціальної політики у контексті сучасних пріоритетів та напрямів державного регулювання соціальної сферою в Україні. 4. Інструменти соціальної політики.	2	2
1.2.	Взаємозв'язок соціальної політики та соціальної роботи. 1. Науковий та практичний компоненти соціальної політики. 2. Взаємозв'язок соціальної політики та соціальної роботи. 3. Об'єкт соціальної політики (соціально-демографічна характеристика). 4. Соціальні відносини як об'єкт соціальної політики. 5. Соціальна структура суспільства. Соціально-класові відносини і соціальна політика.	2	-
2.	Організаційно-правові засади реалізації соціальної політики	6	4
2.1.	Концептуальні засади управління соціальною політикою 1. Інституційна мережа органів центральної виконавчої влади. 2. Міністерство соціальної політики України, як суб'єкт реалізації соціально-політичних завдань. 3. Регіональний та місцевий рівні реалізації цілей і завдань соціальної політики та соціальної роботи, їх структура та основні повноваження. 4. Суб'єкти соціальної політики. 5. Громадські, благодійні та інші недержавні організації як суб'єкти соціальної політики у контексті здійснення соціальної роботи: види, напрямки діяльності, особливості функціонування в Україні. 6. Джерела фінансування програм соціальної політики.	4	2
2.2.	Нормативно-правове забезпечення соціальної політики і соціальної роботи в Україні. 1. Документальна база соціальної політики і соціальної роботи.	2	2

	<p>2. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії.</p> <p>3. Система державних соціальних стандартів і нормативів.</p> <p>4. Базовий державний соціальний стандарт.</p>		
3.	Історичні аспекти і світові тенденції становлення соціальної політики в різних економічних системах	2	-
3.2.	<p>1. Реформування моделі соціальної політики в сучасній Україні.</p> <p>2. Соціальна політика у ринковій системі.</p> <p>3. Характеристика моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою.</p> <p>4. Досвід Японії, США, Швеції в формуванні соціального забезпечення.</p> <p>5. Проблема вибору моделі соціальної політики в Україні.</p> <p>6. Стратегії, цілі й пріоритети в соціальній політиці України в ринковій економіці.</p>	2	-
4.	Соціальний захист як механізм реалізації соціальної політики	4	2
4.1.	<p>Система соціального захисту і соціального забезпечення населення.</p> <p>1. Сутність категорій «соціальний захист», «соціальне забезпечення».</p> <p>2. Принципи побудови системи соціального захисту в умовах соціально орієнтованої ринкової економіки.</p> <p>3. Соціальний захист як система.</p> <p>4. Соціальне забезпечення населення і його складові.</p> <p>5. Пріоритетні напрями розвитку соціального захисту в Україні.</p>	4	2
5.	Політика зайнятості у контексті пріоритетних цілей соціальної політики	4	2
5.1.	<p>Політика зайнятості у контексті реалізації цілей соціальної політики.</p> <p>1. Характеристика поняття зайнятості населення.</p> <p>2. Ринок праці та механізм його функціонування.</p> <p>3. Державне регулювання зайнятості.</p> <p>4. Державна служба зайнятості як суб'єкт реалізації політики зайнятості населення.</p> <p>5. Економічна нерівність та політика соціального захисту економічно-активного та економічно-неактивного населення.</p>	4	2
6.	Основні напрями реалізації державної сімейної та молодіжної політики	2	-
6.2.	<p>Напрями державної молодіжної політики в Україні</p> <p>1. Характеристика молоді як соціально-демографічної групи в Україні.</p> <p>2. Сутність та основні напрями державної молодіжної політики в Україні.</p>	2	-

	3. Державні гарантії для молоді. Соціальні програми підтримки молоді в Україні.		
7.	Основні напрями реалізації соціальної політики у контексті протидії торгівлі людьми та запобіганню домашньому насильству	4	-
7.1.	Соціальна політика у контексті протидії торгівлі людьми 1. Основні поняття та види експлуатації. 2. Основні причини та передумови торгівлі людьми. 3. Міжнародне та національне законодавство у галузі протидії торгівлі людьми. 4. Державна політика протидії торгівлі людьми в Україні. 5. Недержавні організації, що працюють у напрямі протидії торгівлі людьми.	4	-
Усього		26	10

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	2.		
1	Теоретичні засади соціальної політики	2	2
1.2.	Соціальна політика основних світових структур 1. Поняття, об'єкт і предмет соціальної політики і соціальної роботи. 2. Інструменти соціальної політики. 3. Соціальна політика і соціальна справедливість у системі соціальної роботи. 4. Соціальна політика світових структур. 5. Організація Об'єднаних Націй як суб'єкт міжнародної соціальної політики. 6. Принципи та особливості діяльності спеціалізованих міжнародних організацій. 7. Засоби формування соціальної політики міжнародними організаціями.	2	2
2.	Організаційно-правові засади реалізації соціальної політики і соціальної роботи	2	2
2.2.	Нормативно-правове забезпечення соціальної політики і соціальної роботи в Україні 1. Соціальні нормативи як відправна точка соціальної політики. 2. Державні соціальні стандарти. Базовий державний мінімальний соціальний стандарт. 3. Принципи, цілі й завдання соціальної стандартизації. 4. Система державних соціальних стандартів і нормативів в Україні.	2	2

	5. Основні та додаткові види державних соціальних гарантій. 6. Правове і нормативно-методичне забезпечення соціальної політики і соціальної роботи в Україні.		
3.	Історичні аспекти і світові тенденції становлення соціальної політики в різних економічних системах	2	-
3.2.	Класифікація моделей соціального захисту 1. Класифікація моделей соціального захисту Ф. Вільямс. 2. Класифікація моделей соціального захисту Р. Тітмуса. 3. Класифікація моделей соціального захисту Еспінг-Андерсена і Лейбфріда. 4. Ліберальна та соціально-демократична моделі соціального захисту.	2	-
4.	Соціальний захист як механізм реалізації соціальної політики	2	-
4.1.	Сутність і напрямки соціального захисту 1. Соціальний захист і соціальне забезпечення. Активна і пасивна спрямованість соціального захисту. 2. Принципи соціального захисту в Україні. 3. Сучасні проблеми соціального захисту в розвинених країнах світу і шляхи їх розв'язання.	2	-
5.	Політика зайнятості у контексті пріоритетних цілей соціальної політики	4	-
5.2.	Безробіття та його вплив на соціальну політику 1. Соціальні та економічні наслідки безробіття. Безробіття і макроекономічні показники. 2. Природний рівень безробіття. 3. Безробіття і вільні робочі місця. 4. Безробіття і обсяг ВВП (закон Оукена). 5. Безробіття і інфляція (крива Філіпса). 6. Приховане безробіття. 7. Напрями державних заходів щодо скорочення рівня безробіття. 8. Два можливі підходи держави щодо скорочення безробіття: американський («жорсткий») та шведський («протекціоністський»).	4	-
6.	Основні напрями реалізації державної сімейної та молодіжної політики	4	-
6.1.	Соціальна політика з регулювання сімейно-шлюбних відносин 1. Понятійно-категоріальний апарат державної сімейної політики. 2. Принципи та напрями державної сімейної політики. 3. Соціально-демографічна ситуація в Україні: причини та наслідки.	4	-
7.	Основні напрями реалізації соціальної політики у контексті протидії торгівлі людьми та запобіганню домашньому насильству	2	-

7.2.	Соціальна політика у контексті запобігання та протидії домашньому насильству. 1. Основні поняття та види домашнього насильства. 2. Законодавство у сфері запобігання домашньому насильству. 3. Заходи протидії домашньому насильству. 4. Державна соціальна програма з протидії торгівлі людьми.	2	-
8.	Забезпечення прав дітей як пріоритетний напрям соціальної політики	2	-
8.1.- 8.2.	Державна політика у сфері захисту прав дітей 1. Система прав та гарантій дітей у міжнародному та національному законодавстві. 2. Державна політика у сфері захисту прав дітей: принципи, завдання та засоби реалізації. 3. Діяльність служб у справах дітей. 4. Оздоровлення та відпочинок дітей. 5. Система міжнародного та національного усиновлення. 6. Сімейні форми виховання та робота з багатодітними сім'ями.	2	-
9.	Державна соціальна допомога вразливим категоріям населення як пріоритетний напрям соціальної політики	2	-
9.1.- 9.2.	Державна соціальна допомога у контексті повноважень соціального працівника 1. Соціально вразливі категорії населення як пріоритетний напрям соціальної політики. 2. Характеристика державних цільових програм щодо підтримки вразливих категорій населення. 3. Види та підстави надання державних соціальних допомог малозабезпеченим сім'ям. 4. Характеристика системи соціальних допомог і пільг багатодітним сім'ям. 5. Соціальна політика стосовно дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Пільги, гарантії та компенсації людям з обмеженими можливостями.	2	-
Усього		22	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2		
1.	Поняття інструментів політики та їх класифікація 1. Використання інструментів політики в Україні на прикладі переліку інструментів соціальної політики Т.	9	11

	Ганслі. 2. Тенденції у виборі та використанні інструментів політики в соціальній сфері в Україні (1991-2018 (обрати будь-який період у 5 років)).		
2.	Перспективний аналіз політики. Визначення та оцінювання альтернатив соціальної політики 1. Складові успішного аналізу. 2. Політичний аналіз та політична практика: методи та прийоми. 3. Метод лобювання. 4. Визначення та оцінювання альтернатив соціальної політики.	7	9
3.	Соціальні відносини та види політик в адміністративно-політичній сфері. 1. Методи впливу держави на розвиток соціальних відносин. 2. Види політики держави, їх цілі, принципи формування, інструменти реалізації	11	15
4.	Моделі соціального захисту населення в розвинених країнах 1. Модель соціального захисту безробітних: традиція та інновація (у різних країнах світу, країна на вибір). 2. Модель соціального захисту сімей та дітей: традиція та інновація (у різних країнах світу, країна на вибір).	9	13
5.	Бідність в Україні: сучасний стан 1. Бідність як соціально-економічне явище. 2. Поширення бідності в Україні. 3. Поняття мінімального споживчого бюджету, прожиткового та фізіологічного мінімуму. 4. Критерії визначення бідності. 5. Групи ризику за критерієм бідності.	7	13
6.	Молодіжні програми як механізм сприяння молодіжного потенціалу 1. Організації, що пропонують молодіжні програми. 2. Актуальні програми для підтримки молоді: національні та міжнародні.	9	15
7.	Досвід громадських організацій у вирішенні проблем соціальної політики 1. Діяльність громадської організації «Ла Страда-Україна» у напрямках: протидія торгівлі людьми; протидія насильству; гендер і право захист.	9	15
8.	Програми підтримки дітей: зарубіжний та вітчизняний досвід 1. Державні програми підтримки дітей в Україні. 2. Державні програми підтримки дітей у розвинених країнах світу. 3. Програми підтримки дітей недержавних організацій.	13	15
9.	Сучасний стан і проблеми пенсійної системи	13	15

	України. 1. Пенсія як соціально-політична категорія. 2. Види пенсій та критерії їх призначення. 3. Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України. 4. Мета, напрями і завдання пенсійної реформи.		
10.	Методологія розроблення і оцінювання соціальних програм 1. Соціальне програмування як інструмент соціальної політики. 2. Процедура розроблення соціальних програм. 3. Оцінювання та моніторинг соціальних програм.	15	15
Усього		102	136

8. Індивідуальні завдання

1. Підготувати словник основних термінів дисципліни і заповнити таблицю:

Термін	Визначення	Джерело

2. Ознайомитись з офіційним веб-порталом Міністерства соціальної політики (режим доступу: <http://www.msp.gov.ua>) та на цій основі проаналізувати його діяльність у вигляді есе «Діяльність Міністерства соціальної політики: напрями, пріоритети, проблеми».

3. Заповнити таблицю:

	Соціальна держава	Держава загального благополуччя
Сутнісні характеристики		
Спільні та відмінні риси		

4. Написати есе на тему: «Найефективніша система соціального захисту: аргументи за і проти».

5. Підготувати презентацію на тему (на вибір):

- Гендерний характер безробіття в Україні і світі.
- Трудова міграція в Україні і світі.

6. Підготувати аналітичну доповідь щодо сучасного становища молодих сімей в Україні за структурою: приблизна кількість – середній вік – кількість дітей – освіта – зайнятість – рівень доходів – наявність житла – основні проблеми – основні потреби.

7. Презентувати діяльність організації Ла Страда у вигляді презентації у форматі Power Point.

8. Підготувати доповідь у вигляді презентації на теми «Інтерактивні карти, що містять інформацію про дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї», «Інтерактивні карти щодо системи інтернатів України» та визначити їх роль у діяльності соціальних працівників.

9. Підготувати аналітичну довідку щодо кількості вразливих категорій населення в Україні та кількості соціальних допомог, пільг, які виплачуються з державного бюджету.

10. Підготувати презентацію за тематикою семінарського заняття.

9. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда; наочні: (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту), практичні: (вправи, самостійне дослідження); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю).

10. Засоби діагностики успішності навчання

Усне індивідуальне та фронтальне опитування, співбесіда, аналітичні звіти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень тощо.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота										Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів)	Екзамен	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4		Тема 5				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1.	4.2.	5.1.	5.2.			
25		25		25		25		25				
Тема 6		Тема 7		Тема 8		Тема 9		Тема 10				
6.1	6.2	7.1	7.2	8.1	8.2	9.1.	9.2	10.1	10.2			
25		25		25		25		25				

Система нарахування рейтингових балів

№	Вид робіт за темами	Бали рейтингу (денна форма)	Бали рейтингу (заочна форма)
1	Тема 1.		
1.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	0 - 5
1.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	0 - 2
1.3.	Виконання самостійної роботи до теми 1: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними;	0 – 10	0 – 10
1.4.	Виконання ІНДЗ до теми 1: - Таблиця.	0 – 10	0 – 10
Максимум за тему 1		25 балів	
Тема 2			
2.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	0 - 5
2.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	0 - 2
2.3.	Виконання самостійної роботи до теми 2: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	0 – 5
2.4.	Виконання ІНДЗ до теми 2: - Есе	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 2		25 балів	
Тема 3			
3.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	-
3.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
3.3.	Виконання самостійної роботи до теми 3: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 - 10	0 - 10

3.4.	Виконання ІНДЗ до теми 3: - Таблиця.	0 – 10	0 – 15
Максимум за тему 3		25 балів	
Тема 4			
4.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	-
4.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
4.3.	Виконання самостійної роботи до теми 4: • Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	0 – 10
4.4.	Виконання ІНДЗ до теми 4: • Есе.	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 4		25 балів	
Тема 5			
5.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	-
5.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
5.3.	Виконання самостійної роботи до теми 5: • Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	0 – 10
5.4.	Виконання ІНДЗ до теми 5: • Презентація	0 – 10	0 – 10
Максимум за тему 5		25 балів	
Тема 6			
6.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
6.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 – 2	-
6.3.	Виконання самостійної роботи до теми 6: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	0 – 10
6.4.	Виконання ІНДЗ до теми 6: - Аналітичне завдання.	0 – 10	0 – 15
Максимум за тему 6		25 балів	
Тема 7			
7.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
7.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 – 2	-
7.3.	Виконання самостійної роботи до теми 7: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	0 – 10
7.4.	Виконання ІНДЗ до теми 7: - Презентація.	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 7		25 балів	
Тема 8			
8.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
8.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 – 2	-
8.3.	Виконання самостійної роботи до теми 8: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	0 – 10
8.4.	Виконання ІНДЗ до теми 8: - Доповідь+презентація.	0 – 10 0 – 5 + 0 – 5	0 – 15 0 – 10 + 0 – 5
Максимум за тему 8		25 балів	
Тема 9			
9.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
9.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 – 2	-
9.3.	Виконання самостійної роботи до теми 9: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	0 – 10
9.4.	Виконання ІНДЗ до теми 9: - Аналітичне завдання.	0 – 10	0 – 15

	Максимум за тему 9	25 балів	
Тема 10			
10.1.	Виконання самостійної роботи до теми 10: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	0 – 10
10.2.	Виконання ІНДЗ до теми 10: - Презентація.	0 – 15	0 – 15
	Максимум за тему 10	25 балів	

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів¹ – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (екзамен)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;
 n – кількість залікових кредитів;
 50 балів – екзамен або залік.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
78-89	B	добре
65 – 77	C	
58-64	D	задовільно
50-57	E	
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Соціальна політика» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання.
2. Навчальні мультимедійні презентації.

¹ Мінімальний допуск до екзамену здобувача можливий за умови набрання ним 25 балів за виконані роботи протягом семестру.

13. Рекомендована література

Базова:

1. Актуальні проблеми соціальної політики України: Навчальний посібник / За заг. ред. А. О. Ярошенко / А. О. Ярошенко, Отрешко Н. Б., Л. А. Литва [та інш.] - К.: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – 222 с.
2. Гончарова С. Ю., Отенко І. П. Соціальна політика. Навч. посібник. – Х.: Вид-во ХДЕУ, 2013. – 200 с.
3. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика: Конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. – К.: НУХТ, 2012. – 116 с.
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І. Д. Звереві. – 2-ге видання. – Київ, Сімферополь: Універсум, 2013. – 536 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник / О. Г. Карпенко. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 248 с.
6. Ковчина І. М. Основи соціально-правового захисту особистості: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «соціальний педагог». / за заг. ред. докт. філос. наук, проф. А. О. Ярошенко. – К.: Вид-во НПУ ім. Драгоманова, 2011. – 297 с.
7. Кривоконь Н. І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні. Навчальний посібник / Н. І. Кривоконь. – Чернігів: Чернігівський державний технологічний університет, 2012. – 320 с.
8. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: Монографія / О. В. Макарова ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. – К., 2015. – 244 с.
9. Право соціального забезпечення в Україні: Підручник. – Харків: Видавництво «ФІНН». – 2012. – 640 с.
10. Правове забезпечення соціальної політики в умовах розвитку інформаційного суспільства. – К.: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – 270 с.

Допоміжна:

1. Правовідносини із загальнообов'язкового державного соціального страхування: теоретичний аспект: Монографія. – Харків: Видавництво «ФІНН», 2011. – 280 с.
2. Іщенко А. О. Соціальна і гуманітарна політика [Текст]: навч.-метод.-посіб.- М. П. Іщенко А. О. Овчаренко Я. В. Подолан: Черкас. Нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Черкаси: [Вид. від ЧНУ ім. Б. Хмельницького], 2011. – 400 с.
3. Тищенко О. В. Соціально-правові аспекти реалізації пенсійної реформи в Україні та країнах Європейського Союзу: Монографія. – К.: ВІЛ «Обрії», 2009. – 186 с.
4. Комітет ВР України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму. Права дитини в Україні: забезпечення, дотримання, захист: матеріали парламент. слухань у Верховній Раді України. – К. : Парламентське в-во, 2017. – 28 с.
5. Карпенко, О. Г. Теорія та практика соціальної роботи: навчальний посібник / О. Г. Карпенко, Н. Ф. Романова. — К.: Слово, 2015. — 408 с.
6. Совгіря, О. В. Конституційне право України. Повний курс: навчальний посібник / О. В. Совгіря Н. Г. Шукліна. — 2-е видання. — К. : Юрінком Інтер, 2012. — 544 с.
7. Сташків Б. І. Право соціального обслуговування: навч. посіб. –К.: «Знання», 2007. – 567 с.
8. Черненко М. В. Основи галузевого законодавства в соціальній роботі: навчально - методичний посібник для ст-тів ВНЗ / М В Черненко. — К.: НПУ, 2011. — 149 с.

9. Дубич К. В. Вступ до соціальної допомоги: навчальний посібник / К. В. Дубич. – К., 2015. – 419 с.
10. Держава і суспільство в Україні: історія і сучасність / За ред. д.і.н. О. М. Майбороди – К. : ІПіЕНД ім. І. Ф.Кураса НАН України, 2013. – 184 с.
11. Людський розвиток в Україні: історичний вимір трансформації державної соціальної політики (колективна монографія) / за ред. Е.М.Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, 2014. – 380 с. 52.
12. Людський розвиток в Україні: Мінімізація соціальних ризиків (колективна науково-аналітична монографія) / За ред. Е. М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, Держкомстат України, 2010. – 496 с.
13. Людський розвиток в Україні: соціальні та демографічні чинники модернізації національної економіки (колективна монографія) / [Лібанова Е. М., Макарова О. В., Курило І. О. та ін.]; за заг. ред. Е. М.Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, 2012. – 320 с. 55.
14. Людський розвиток в Україні: трансформація рівня життя та регіональні диспропорції (колективна монографія) / відпов. за випуск Л.М.Черенько, О.В.Макарова, за ред. Е. М. Лібанової. – У 2-х томах. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2012. – 436 с.
15. Райнерт Э.С. Как богатые страны стали богатыми, и почему бедные страны остаются бедными / Пер. с англ. Н. Автономовой; под ред. В. Автомова; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – (Экономическая теория). – М., 2014. – 146 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Верховна Рада України. Офіційний сайт (законодавство) <http://zakon4.rada.gov.ua/>
4. Міністерство соціальної політики України. Офіційний сайт (урядовий портал) www.mlsp.gov.ua
5. Медіатека ФДССО.